

Programowanie Obiektowe

Marcin Kamil Bączyk

Wykład 6

7 listopada 2019

- przypomnienie
- biblioteka standardowa
- kontenery
- iteratory
- alokatory

```
template<typename T>
class Vector
{
public:
    Vector(size_t capacity);
    Vector(void);
    ~Vector(void);
    size_t size(void);
    size_t capacity(void);
    void push_back(const T& rhs);
    void pop_back(const T& rhs);
    T& operator[](size_t at);
    const T& operator[](size_t at) const;
    void reserve(size_t capacity);
    void resize(size_t capacity);
    void clear(void);
private:
    T* data_ = nullptr;
    size_t size_ = 0;
    size_t capacity_ = 0;
};
```

Parametrami szablonu mogą być też typy, które wykonują określone czynności na rzecz konkretyzowanego szablonu. Tego typu technikę nazywamy dodawaniem wytycznych bądź polityk (ang. *policy*).

```
template<typename T, typename checking_policy>
class Vector
{
public:
    /* ... */
    T& operator [] (size_t at);
    /* ... */
};

template<typename T, typename checking_policy>
T& Vector<T, checking_policy>::operator [] (size_t at);
{
    checking_policy::check(at, size_);
    return data_[at];
}
```

Wytyczne są zwykłymi klasami (lub nawet klasami szablonowymi !), które udostępniają wymaganą funkcjonalność. Wszystkie wytyczne wchodzące w skład danej polityki muszą udostępniać wymaganą funkcjonalność. W przykładzie wymagamy aby taka klasa udostępniała statyczną metodę przyjmującą dwie wartości całkowitoliczbowe.

```
class no_check_policy
{
    static void check(size_t /*at*/, size_t /*size*/) {}
};

class check_range_policy
{
    static void check(size_t at, size_t size)
    {
        assert(at < size);
    }
};
```

Możliwe jest (co jest zalecane) dodanie domyślnej wytycznej, która będzie wykorzystana w przypadku, gdy żadna nie zostanie podana jako parametr szablonu.

```
template<
    typename T,
    typename checking_policy = check_range_policy
>
class Vector
{
    /* ... */
};

int main(void)
{
    Vector<double> v1;
    Vector<double, check_range_policy> v2;
    Vector<double, no_check_policy> v3;

    return 0;
}
```

- STL - ang. *Standard Template Library*
- zawiera wiele użytecznych modułów w tym wzorce klas (szablony) najpopularniejszych komponentów programistycznych
- umożliwia skupienie się na rozwiązaniu danego problemu a nie powtarzaniu implementacji tych samych wzorców
- jest częścią języka C++, należy do standardu
- wciąż rozwijana, wraz z rozwojem języka C++
- wszystkie elementy z biblioteki standardowej znajdują się w przestrzeni nazw `std::`
- obszerna dokumentacja na stronie
<https://en.cppreference.com/w/>,
https://pl.cppreference.com/w/Strona_główna

Biblioteka standardowa udostępnia cały szereg funkcjonalności:

- biblioteka narzędzi (ang. *general utilities library*)
- łańcuchy znaków (ang. *strings library*)
- kontenery (ang. *containers library*)
- algorytmy (ang. *algorithms library*)
- iteratory (ang. *iterators library*)
- biblioteka numeryczna (ang. *numerics library*)
- operacje wejścia / wyjścia (ang. *input/output library*)
- wyrażenia regularne (ang. *regular expressions library*)
- wsparcie dla wielowątkowości (ang. *thread support library*)
- system plików (ang. *filesystem library*)

std::vector

- definicja w nagłówku `<vector>`
- odpowiada tablicy obiektów
- nie ma określonego rozmiaru / potrafi dynamicznie zmieniać rozmiar przydzielonej pamięci
- obiekty przechowywane są w ciągłym obszarze pamięci
- możliwe dodawanie lub usuwanie elementów na końcu kolekcji
- możliwy dostęp do elementu o n -tym indeksie
- w przypadku próby dobrania się do nieistniejącego elementu może zostać rzucony wyjątek `std::out_of_range`

```
struct RadianAngle
{
    float value = 0;

    RadianAngle() = default;
    RadianAngle(float deg)
        : value(deg)
    {
    }
};
```

std::vector

- konstrukcja

```
std::vector<int> tab_1; // rozmiar tablicy - 0;  
std::vector<int> tab_2 = { 1, 2, 3 }; // rozmiar tablicy - 3;  
std::vector<RadianAngle> tab_3 = { {1}, {2}, {3} };
```

- przypisanie rozmiaru tablicy

```
tab_3.reserve(10); // alokuje pamiec dla 10 obiektow typu RadianAngle  
// aby uniknac ciaglego przepisywania pamieci  
// przy dodawaniu nowych obiektow
```

- dodawanie elementu na końcu kolekcji

```
RadianAngle deg(4);  
tab_3.push_back(deg); // kopiuje obiekt do tablicy  
tab_3.push_back( RadianAngle(5) ); // konstruuje obiekt i  
// przenosi go do tablicy  
tab_3.emplace_back(6); // tworzy obiekt w tablicy wywolujac  
// konstruktor klasy RadianAngle
```

std::vector

- dostęp do elementu o zadanym indeksie

```
std::cout << tab_3[5].value; // nie sprawdza zakresu
std::cout << tab_3.at(5).value; // sprawdza zakres, może zgłosić wyjątek
std::cout << tab_3.front().value; // pierwszy element w kolekcji
std::cout << tab_3.back().value; // ostatni element w kolekcji
```

- aktualny rozmiar tablicy

```
std::cout << tab_3.size(); // zwraca ilość elementów w tablicy
std::cout << tab_3.capacity(); // zwraca ilość elementów które mogą
// być przechowywane w tablicy
std::cout << tab_3.empty(); // sprawdza czy tablica nie jest pusta
```

- zmiana rozmiaru tablicy

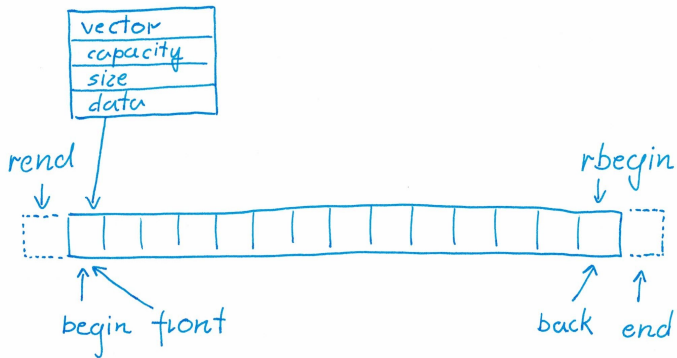
```
tab_3.resize(2);
tab_3.resize(10, RadianAngle(10)); // w puste miejsce wstawia
// kopie obiektu przekazanego jako
// drugi argument
```

- usuwanie elementów tablicy

```
tab_3.pop_back(); // usunięcie ostatniego, ilość elementów - 9
tab_3.clear(); // usunięcie wszystkich, ilość elementów - 0
```

przegląd kontenerów z biblioteki standardowej

std::vector

container_type<T>::iterator

- jest klasą pomocniczą implementowaną w kontenerach w celu usprawnienia oraz ujednoczenia dostępu do obiektów w nim przechowywanych (w kontenerze)
- jest niejako wskaźnikiem na obiekt w kontenerze danego typu
- w przeciwieństwie do wskaźników kontroluje przekroczenie zakresu
- implementuje semantykę wskaźników
- większość typów kontenerów udostępnia metody pozwalające na uzyskanie iteratora wskazującego na początek lub koniec kolekcji:

```
iterator begin() noexcept;  
iterator end() noexcept;  
reverse_iterator rbegin() noexcept;  
reverse_iterator rend() noexcept;
```

- dostępne są również odpowiednie metody z kwalifikatorem **const** zwracające iterator niepozwalający na zmianę obiektu na który wskazuje

`container_type<T>::iterator`

W zależności od typu kontenera jego iteratory udostępniają różne funkcjonalności:

- *Input Iterator* umożliwia odczyt obiektu, na który wskazuje w kolekcji oraz inkrementację
- *Forward Iterator* umożliwia dodatkowo porównywanie iteratorów
- *Bidirectional Iterator* umożliwia dodatkowo dekrementację
- *Random Access Iterator* umożliwia dodatkowo dostęp do dowolnego elementu w kolekcji
- *Output Iterator* umożliwia zapis do obiektu, na który wskazuje w kolekcji oraz inkrementację
- *Contiguous Iterator* gwarantuje, że obiekty w kolekcji znajdują się w spójnym obszarze pamięci

std::vector<T>::iterator

Iteratory typu `vector<T>::iterator` reprezentują wszystkie 6 rodzajów iteratorów i posiadają następujące metody:

```
using pointer = T*;  
using reference = T&;  
using difference_type = ...;  
using iterator = ...;  
  
reference operator*() const;  
pointer operator->() const;  
iterator& operator++();  
iterator operator++(int);  
iterator& operator--();  
iterator operator--(int);  
iterator& operator+=(const difference_type _Off);  
iterator operator+(const difference_type _Off) const;  
iterator& operator-=(const difference_type _Off);  
iterator operator-(const difference_type _Off) const;  
difference_type operator-(const iterator& _Right) const;  
reference operator[](const difference_type _Off) const;
```


std::vector<T>::iterator

```
#include <iostream>
#include <vector>
/*...*/
int main(void){
    std::vector<RadianAngle> tab;

    for (int i = 0; i < 10; ++i)
        tab.emplace_back(i);

    // iterowanie w stylu C
    for (size_t i = 0; i < tab.size(); ++i)
        std::cout << tab[i].value;

    // iterowanie w stylu C++
    for ( std::vector<RadianAngle>::iterator it = tab.begin();
          it != tab.end();
          ++it)
        std::cout << (*it).value;

    // iterowanie w stylu C++11
    for (auto it = tab.begin(); it != tab.end(); ++it)
        std::cout << it->value;

    // iterowanie w kierunku przeciwnym
    for (auto it = tab.rbegin(); it != tab.rend(); ++it)
        std::cout << it->value;
}
```

W nowym standardzie C++ istnieje czytelniejsza forma pętli **for**.

```
#include <iostream>
#include <vector>

int main(void)
{
    std::vector<RadianAngle> tab;

    for (int i = 0; i < 10; ++i)
        tab.emplace_back(i);

    // uwaga na zbędne kopiowanie obiektów
    for (auto it : tab)
        std::cout << it.value;

    // tutaj nie ma kopiowania obiektów
    for (auto& it : tab)
        std::cout << it.value;

    return 0;
}
```

std::list

- definicja w nagłówku `<list>`
- odpowiada liście podwójnie powiązanej
- nie ma określonego rozmiaru / potrafi dynamicznie zmieniać rozmiar przydzielonej pamięci
- obiekty **nie** są przechowywane w ciągłym obszarze pamięci
- możliwe dodawanie lub usuwanie elementów w dowolnym miejscu kolekcji
- losowy dostęp do kolekcji nie jest możliwy
- iteratory nie są unieważniane o ile obiekty na które wskazują nie zostaną usunięte z kontenera

std::list

- dodawanie elementu na końcu oraz początku kolekcji

```
std::list<int> list_1 = { 1, 2, 3 }; // rozmiar listy - 3;

list_1.push_back(4);
list_1.push_front(5);
list_1.emplace_back(6);
list_1.emplace_front(7); // 7 5 1 2 3 4 6
list_1.emplace(std::next(list_1.begin(), 2), 21); // 7 5 21 1 2 3 4 6
```

- usuwanie elementów listy

```
list_1.pop_back();
list_1.pop_front();
```

- sortowanie elementów w kolekcji

```
list_1.sort();
```

- scalanie dwóch posortowanych list, usuwanie powtórzeń

```
auto list_2 = list_1;
list_1.merge({ 0, 11, 17 });
list_1.merge(list_2);
list_1.unique();
```

std::list

```
int main(void)
{
    std::list<int> list_1;
    for (int i = 0; i < 10; ++i)
    {
        list_1.push_back(i);
        list_1.push_front(i);
    }

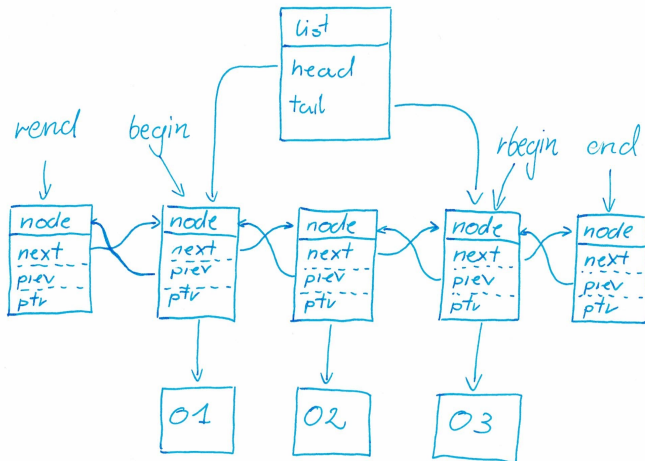
    for (auto it = list_1.begin(); it != list_1.end(); ++it)
        list_1.erase(it++);

    for (auto& it : list_1)
        std::cout << it;

    return 0;
}
```

przegląd kontenerów z biblioteki standardowej

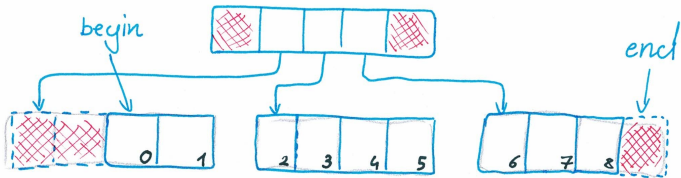
std::list

std::deque

- definicja w nagłówku `<deque>`
- kontener sekwencji indeksowanej (kolejka podwójnie zakończona)
- umożliwia wstawianie obiektów zarówno na początku jak i na końcu kolekcji
- wewnętrznie implementowany jako kolekcja wektorów o stałym rozmiarze
- w przeciwieństwie do `vector` elementy nie są przechowywane w ciągłym obszarze pamięci
- wymaga podwójnej dereferencji

std::deque

std::set

- definicja w nagłówku `<set>`
- kolekcja unikalnych posortowanych elementów
- obiekty przechowywane w kontenerze muszą być porównywalne
- wstawianie elementów odbywa się zawsze w przeznaczonym miejscu zależnym od stanu kontenera
- wewnętrznie implementowany jako drzewo czerwono-czarne
- przeszukiwanie, usuwanie oraz wstawianie ma złożoność logarytmiczną zależną od ilości elementów w kolekcji

std::pair

- definicja w nagłówku `cppkeyword<utility>`
- struktura agregująca dwa pola

```
template<class T1, class T2 >
struct pair
{
    T1 first;
    T2 second;
};
```

- biblioteka standardowa udostępnia funkcje szablonową tworzącą powyższą strukturę

```
// poniższe dwa zapisy stworzą jednakowe obiekty
auto pair_1 = std::make_pair("pi", 3.14);
std::pair<const char*, double> pair_2 = { "pi", 3.14 };
```

std::map

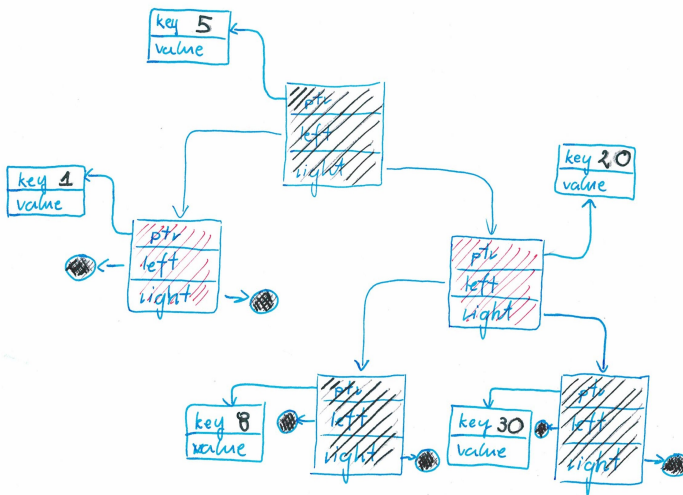
- definicja w nagłówku `<map>`
- kolekcja obiektów typu `std::pair`, gdzie pierwszy element pary stanowi klucz, drugi zaś przechowywany obiekt
- kolekcja zapewnia, że wartość klucza jest unikalna w całym kontenerze
- obiekty reprezentujące klucz muszą być porównywalne
- wstawianie elementów odbywa się zawsze w przeznaczonym miejscu zależnym od stanu kontenera
- wewnętrznie implementowany jako drzewo czerwono-czarne
- przeszukiwanie, usuwanie oraz wstawianie ma złożoność logarytmiczną zależną od ilości elementów w kolekcji

std::map

- definicja w nagłówku `<map>`
- kolekcja obiektów typu `std::pair`, gdzie pierwszy element pary stanowi klucz, drugi zaś przechowywany obiekt
- kolekcja zapewnia, że wartość klucza jest unikalna w całym kontenerze
- obiekty reprezentujące klucz muszą być porównywalne
- wstawianie elementów odbywa się zawsze w przeznaczonym miejscu zależnym od stanu kontenera
- wewnętrznie implementowany jako drzewo czerwono-czarne
- przeszukiwanie, usuwanie oraz wstawianie ma złożoność logarytmiczną zależną od ilości elementów w kolekcji

przegląd kontenerów z biblioteki standardowej

std::map

std::map

- konstrukcja

```
std::map<std::string, double> prefix_symbol = { {"T", 1e12},  
                                                {"G", 1e9},  
                                                {"M", 1e6},  
                                                {"k", 1e3},  
                                                {"h", 1e2},  
                                                {"da", 1e1} };  
  
std::map<std::string, double> prefix_text;
```

- dodawanie elementu do kolekcji

```
prefix_text.insert(std::make_pair("tera", 1e12));  
prefix_text.insert(std::make_pair("giga", 1e9));  
prefix_text.insert(std::make_pair("mega", 1e6));  
prefix_text.insert(std::make_pair("kilo", 1e3));  
prefix_text.insert(std::make_pair("hecto", 1e2));  
prefix_text.insert(std::make_pair("deca", 1e1));
```

- dostęp do elementu o zadanym kluczu

```
std::cout << "10MHz0=0" << 1 * prefix_symbol["M"] << "Hz" << std::endl;
```

- Alokator to szablon klasy zawierający strategię alokacji pamięci.
- Zastosowanie alokatorów pozwala oddzielić zarządzanie pamięcią przydzielaną na potrzeby przechowywania danych od logiki związanej z tymi danymi.
- Użytkownik może przekazać własny alokator pamięci jako argument konkretyzacji szablonu kontenera.
- Alokator pamięci zdefiniowany przez użytkownika musi zapewnić ten sam interfejs co alokator domyślny.
- Domyślny, wykorzystywany przez wszystkie kontenery z biblioteki standardowej, alokator pamięci to `std::allocator`.
- Obiekty typu `std::allocator<T>` nie posiadają stanu, nie zawierają informacji na przykład na temat przydzielonej pamięci.
- Pamięć przydzielona przez jeden obiekt typu `std::allocator<T>` może być zwrócona przez inny obiekt tego samego typu.

```
template< class T,  
          class Allocator = allocator<T>>  
class vector { /* ... */ };
```

```
template< class T,  
          class Allocator = std::allocator<T>>  
class list { /* ... */ };
```

```
template< class T,  
          class Allocator = std::allocator<T>>  
class deque { /* ... */ };
```

```
template< class Key,  
          class Compare = std::less<Key>,  
          class Allocator = std::allocator<Key>>  
class set { /* ... */ };
```

```
template< class Key,  
          class T,  
          class Compare = std::less<Key>,  
          class Allocator = std::allocator<std::pair<const Key, T>>>  
class map { /* ... */ };
```